

Kaupungin
uimalaitosten
käyttö.

Kaupungin uimalaitosten käyttämisestä kesällä 1917 teki ¹⁾ kaupunginvaltuusto seuraavan päätöksen:

Helsingin uimaseura saa maksutta käyttää Ursinin kallion viereistä uimalaitosta sillä edellytyksellä:

1) että laitoksessa pidetään voimassa miesten ja naisten osastoa, joissa kaupungin kaikki koululaiset sekä poliisi- ja palomiehistö saavat maksuttomia kylpyjä ja maksutonta uinnin opetusta;

2) että opetusta on toimitettava niin, että todistus uimataidosta voidaan antaa;

3) että seura asettaa järjestysmiehiä, jotka vahvistettujen järjestysääntöjen mukaan ovat maistraatin hyväksyttävät; ja

4) että seura on velvollinen, erityisesti sovittuaan päivistä, oikeuttamaan Helsingin uimarit maksutta käyttämään laitosta yhtenä sunnuntaina ja yhtenä arkipäivänä heinäkuussa sekä yhtenä sunnuntaina ja yhtenä arkipäivänä elokuussa julkisten uimanäytäntöjen toimeenpanemiseksi;

Helsingin uimarit saavat maksutta käyttää Busholman molempia uusia uimahuoneita; sekä

Helsingin uimaseuralle myönnetään valtuuston käyttövaroista 4,000 markan apuraha vuodeksi 1917.

Kaivopuiston
kylpy- ja uima-
laitoksen
vuokran
pitennys.

Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ pitentää tohtori J. L. Lydeckenin, asioitsija O. Ekmanin y. m. vuokraoikeuden Kaivopuiston kylpy- ja uimalaitokseen kolmeksi vuodeksi, kesäkuun 1 päivästä 1917 lukien, eli siis 1919 vuoden loppuun, sekä määrätä vuosivuokraksi 1,000 markkaa vuodelta 1917 ja 3,500 markkaa kumpaiseltakin vuodelta 1918 ja 1919 velvoittamalla vuokraajat omalla kustannuksellaan toimittamaan rakennusten kaikki sisäpuoliset korjaukset, lukuun ottamatta tulisijain ja kylpyhuoneen pohjakerroksen alaisen vuoliaiskerran korjausta, sekä liikkeen tuottaman voiton annettavaksi kaupungille ja käytettäväksi kunnan uimahallin aikaansaamiseen.

Määräraha
uuden uima-
huoneen teettä-
miseen ja
vanhain kor-
jauttamiseen.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön osoitti ³⁾ kaupunginvaltuusto 90,000 markkaa osin uuden uimahuoneen rakennuttamiseksi, osin vanhain korjauttamiseksi sekä kehoitti rahatoimikamaria laatimaan tarkemman ehdotuksen asiasta.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin
kiinteän omai-
suuden katsel-
musmiehet.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto agronomi A. S. Lindholmin ja rakennusmestari A. N. Nybergin sekä heidän varamiehihikseen rakennusmestari W. Ekmanin ja arkkitehti M. Schjerfbeckin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 5. 6. 28 §. — ²⁾ S:n 12. 6. 39 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 7 §. —
⁴⁾ S:n 9. 1. 5 §.

Budjettia vuonna 1916 järjestäessään oli kaupunginvaltuusto 1917 vuoden menosääntöön merkinnyt ¹⁾ erinäisiä määrärahoja vesijohdon laajentamista varten. Asiaa lopullisesti käsiteltäessä osoitti ²⁾ lisätty kaupunginvaltuusto 1916 vuoden velkakirjalainasta 95,400 markkaa tähän tarkoitukseen. Maistraatin kirjelmässä ³⁾ toukokuun 5 päivästä annetun ilmoituksen mukaan oli senaatti tämän päätöksen vahvistanut edellisen huhtikuun 24 päivänä.

Lainavaroja vesijohdon laajentamiseen.

Rahatoimikamarin tammikuun 22 päivänä tekemän esityksen mukaisesti myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Smk 867: 10 satamaradan leikkauksen alitse Saunakadun tontille n:o 7 teetetyn vioittuneen vesijohdon korjaukseen.

Määräraha vesijohdon korjaukseen.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli vuonna 1916 asettanut ⁵⁾ komitean käsittelemään kysymystä kaupungin vesilaitoksen täydentämisestä pohjavettä kuljettavalla juomavesijohdolla, antoi komitea valtuustolle tammikuun 25:nä päivätyn mietinnön ⁶⁾. Toimitettujen tutkimusten ja laskelmain perusteella komitea esitti, että asia saisi tällä kertaa raueta, mutta että asetettaisiin uusi komitea selvittämään kaupungin vastaisen vedenhankinnan mahdollisuuksia.

Kaupungin vastainen vedenhankinta.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen saatua tilaisuuden lausua mielensä asiasta sekä puollettua lisäselvityksen hankkimista päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto asiaa valmistelemaan asettaa komitean, jonka jäseniksi valittiin herrat af Forselles ja Sederholm, lääketieteentohtori V. Manner, filosofiantohtori E. Blomqvist sekä insinöörit G. A. Aartovaara, B. Gagneur ja A. Skog. Komitea oikeutettiin tarpeen mukaan käyttämään apunaan asiantuntijoita ja erikoista sihteeria sekä aikansa anomaan määrärahaa menojojensa suoritukseen.

Toukokuun 11:nä päivätyssä esityksessä ⁸⁾ komitea sitten antoi lausunnon Vanhankaupungin vesilaitoksen laajentamiskysymyksestä. Ehdotuksen pohjana oli vesijohtolaitoksen laatima suunnitelma, jonka mukaan Vanhankaupungin laitosta täydennettäisiin sikäli kuin tarve vaati ja sen käytettäväksi varattaisiin muuan maa-alue Vantaanjoen länsirannalta.

Vanhankaupungin vesilaitoksen laajennus.

Antamassaan lausunnossa ⁹⁾ rahatoimikamari huomautti asiassa olevasta selvityksestä näkyvän, että kaupungin kasvamisen johdosta lisääntyvä vedenkulutus jo lähivuosina vaati ryhtymään toimenpiteisiin vastaavan vedenhankintalisäyksen aikaansaamiseksi. Vesijohtolaitoksen laatima laskelma vastaisesta vedenkulutuksesta nimittäin osoitti, että Vanhassakaupungissa oleva kaupungin vesilaitos nykyisessä laajuudessaan kykeni tyydyttämään kulutusta ainoastaan vuoteen 1918

¹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 50. — ²⁾ Lis. valt. pöytäk. 30. 1. 1 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. 22. 5. 2 §. — ⁴⁾ S:n 13. 2. 4 §. — ⁵⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 49. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27. 2. 14 §. —

⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34. — ⁹⁾ S:n n:o 48.

asti. Mainittuna vuonna kävi laitoksen suodatuslaite riittämättömäksi, ja taas veden selkeytystä varten oli lisätilaa hankittava viimeistään vuonna 1919 sekä nostopumppulaitoksen tehokkuutta lisättävä vuonna 1920. Huomauttaen että kysymys veden hankkimisesta muualta kuin Vantaanjoesta vielä oli ratkaisematta ja että sen suuntaisten hankkeiden toteuttaminen joka tapauksessa vaati runsaan ajan, vaikka olisikin hankittava vain vähäisiä vesimääriä lisäykseksi tähänastiseen raakaveteen, oli edellä mainittu komitea ehdottanut Vanhankaupungin vesilaitosta laajennettavaksi tyydyttämään ainoastaan lähiaikaista tarvetta. Kysymys pohjaveden hankkimisesta suuremmassa tai vähemmässä määrässä jäisi siis edelleen avonaiseksi. Puheena olevan laajenusehdotuksen mukaan pantaisiin kuntoon kaksi uutta pikasuodatinta, joita varten ammeet olivat ennestään olemassa ja rautaosat tilatut, sekä rakennettaisiin kaksi selkeytysallasta sitä varten valitulle paikalle Vantaanjoen länsirannalle Vanhankaupungin pohjoispuolelle ynnä näihin tarpeelliset putkijohdot y. m. Uusien suodattimien kustannukset oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus aikonut panna 1918 vuoden budjettiin, minkätähden komitea oli ehdottanut kahden uuden selkeytysaltaan laittamiseksi Vanhankaupungin vesijohtolaitokseen osoitettavaksi 2,700,000 markkaa.

Rahatoimikamarikin oli katsonut olevan pikaisiin toimenpiteisiin ryhdyttävä kaupungin riittävän vedensaannin turvaamiseksi. Niinikään oli rahatoimikamarin mielestä hyvin harkittua, että nyt päätettiin teettää ainoastaan semmoiset työt, jotka eivät estäneet vastedes ottamasta käytäntöön muuta kuin Vantaan vettä, jos mahdollisuutta siihen oli. Esillä olevan asian puhtaasti teknilliseen ratkaisuun nähden kamari ainoastaan huomautti, että niin kaupunginvaltuuston asettama komitea kuin kaupungin teknillisten laitosten hallituskin oli havainnut vesijohtolaitoksen laatiman ehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Näistä syistä oli kamari arvelematta ryhtynyt teettämään ehdotettua laajenusta varten tarpeellisia kiireellisimpiä töitä hätäaputyönä.

Rahatoimikamarin esityksen mukaisesti päätti ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto:

Vanhankaupungin vesijohtolaitoksen laajentamiseksi kahdella uudella suodattimella ja kahdella selkeytysaltaalla niihin kuuluvine laitteineen osoittaa 2,700,000 markkaa, siitä 2,545,451 markkaa 1916 vuoden velkakirjalainasta ja loput eli 154,549 markkaa 1917 vuoden obligationilainasta, sekä

antaa varsinaisen valtuuston toimeksi hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Varsinainen valtuusto päätti ²⁾ tämän jälkeen ryhtyä sen asiana oleviin toimenpiteisiin.

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. 9. 10. 3 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. 9. 10. 1 §.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön osoitti ¹⁾ kaupunginvaltuusto vesijohtolaitoksen uutistöitä varten kaikkiaan 4,064,000 markkaa, jolla rahamäärällä teetettäisiin seuraavat työt:

vesijohto Viipurinkadun alle Hangon- ja Karjalankadun välille, Torckelinkadun alle Franzén- ja Agricolakadun välille, Pengerkadun alle Torckelinkadun ja osoite n: on 27 välille, Adolfintien alle Penger- ja Torikadun välille, Agricolakujan alle Torckelin- ja Franzénkadun välille, Loviisankadun alle Kotkan- ja Hangonkadun välille sekä Tammissaaren- ja Heinolankadun välille, Hangon-, Tammissaaren- ja Heinolankadun alle, Bölenkadun alle Magdaleenan- ja Hertankadun välille, Ensimmäisen linjan ja Eläintarhan huvilan n:o 7 välille, Hietaniemenkadun, Sipoonkadun, Saimaankadun, Porvoonkadun, Etel. Hesperiankadun, Mechelin- ja Caloniuskadun sekä erinäisten Meilansin katujen alle. Hallituksen määräyksen mukaan teetettäviä uusia johtoja varten sisältyi edellä mainittuun summaan 10,000 markkaa sekä Vanhankaupungin vesijohdon laajennusta varten edellä mainitut 2,700,000 markkaa.

Samassa tilaisuudessa myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto 5,000 markkaa vesijohtolaitoksen työpajarakennusten korjaukseen sekä 80,000 markkaa putkiverkon, palovesijohtojen ja venttiilien korjaukseen ja kunnossapitoon sekä niiden suojelemiseen jäätymiseltä, satamajohtojen ja niiden letkujen hoitoon ja korjaukseen sekä vesisäiliön ynnä vartiituvan korjaukseen ja kunnossapitoon.

Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentamista sekä lyhtyjen, pat-saiden ja jakelujohtojen asettamista varten merkitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1918 vuoden menosääntöön 20,000 markan määrärahan.

Edelleen merkittiin ¹⁾ 1918 vuoden menosääntöön 28,500 markkaa kaasulaitoksen pääputkiverkon ja jakelujohtojen ynnä 8,000 markkaa kaasumittarien korjausta ja kunnossapitoa sekä 50,000 markkaa rakennusten, uunien, koneiden y. m. korjausta varten.

Sittenkuin 1917 vuoden menosääntöön oli merkitty määräraha uuden höyrykattilan ja virranmuuntajan hankkimiseksi sähkölaitokseen, päätti ²⁾ lisätty kaupunginvaltuusto 1916 vuoden velkakirjalainasta osoittaa 380,000 markkaa tähän tarkoitukseen. Tämän päätöksen senaatti sittemmin huhtikuun 24 päivänä vahvisti ³⁾.

Sittenkuin vuonna 1916 oli herätetty kysymys aktiebolaget Malm elektricitetsverk yhtiön liittämisestä kaupungin sähkölaitokseen, mutta asia silloin oli saanut raueta ⁴⁾, uudisti mainittu osakeyhtiö anomuksensa. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus ilmoitti sähkölaitoksen koneiston nyttemmin olevan niin tehokkaan, että kuormituksen lisäys

Vuosimäärärahoja vesijohtolaitoksen uutistöitä varten.

Määrärahoja vesijohtolaitoksen korjaukseen ja kunnossapitoon.

Kaasulaitoksen uutistytöt.

Määrärahoja kaasulaitoksen korjaukseen ja kunnossapitoon.

Määräraha uuden höyrykattilan ja virranmuuntajan hankkimiseksi sähkölaitokseen.

Sähkövoiman anto Malmille.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 12. 7 §. — ²⁾ Lis. valt. pöytäk. 30. 1. 1 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. 22. 5. 2 §. — ⁴⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 50.

oli suotava, jotta konetehon saisi kokonaan hyödyksi käytetyksi, minkätähden hallitus puolsi myöntymistä yhtiön anomukseen sekä esitti samalla ehdotuksen yhtiön kanssa tehtäväksi virranantosopimuksiksi.

Toukokuun 21 päivänä tekemässään esityksessä ¹⁾ rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi sähkölaitoksen aktiebolaget Malm elektricitetsverk yhtiön kanssa tekemään sopimuksen sähkövoiman antamisesta pääasiallisesti laaditun välikirjaehdotuksen mukaisesti. Valtuusto myöntyi ²⁾ tähän esitykseen.

Sähkölaitoksen
uutistytöt.

Sähkölaitoksen uutistytöitä varten osoitti ³⁾ kaupunginvaltuusto 1918 vuoden menosäännön vahvistaessaan 25,000 markkaa kaapeli- ja johtotöitä, 20,000 markkaa talojohtoja sekä 25,000 markkaa uusien mittarien ostoa varten.

Määrärahoja
sähkölaitoksen
korjauksiin ja
kunnossapitoon.

Samassa tilaisuudessa myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto sähkölaitoksen kaikkien asemain konelaitteiden kunnossapitoon ja korjaukseen 80,000 markkaa, asemarakennusten korjaukseen ja kunnossapitoon 20,000 markkaa, johtoverkon kunnossapitoon 30,000 markkaa sekä hallintorakennuksen kunnossapitoon 10,000 markkaa.

Kaduntasoitus-
y. m. töitä
työttömyyden
johdosta.

Kirjelmässä maaliskuun 22 päivältä mainitsi rahatoimikamari kaupungin yleisten töiden hallitukselta saaneensa tiedon, että kunnalliselta työnvälitystoimistolta oli hallitukselle saapunut ilmoitus ei ainoastaan siitä, että työnetsijäin luku oli viime aikoina lisääntynyt ja että toimiston kirjoissa nykyään oli pari sataa miespuolista työnetsijää, kaikki perheenelättäjiä ja kaupungista kotoisin olevia, vaan myös että mahdollisuutta työnetsijäin sijoittamiseen, joiden luku kaikesta päättäen yhäkin lisääntyisi, ei ollut, elleivät kaupunginviranomaiset hankkineet heille tointa kunnan järjestämissä töissä, minkätähden hallitus oli katsonut olevan ottaminen harkittavaksi, eikä semmoisia töitä, joita ei ollut otettu kuluvan vuoden työohjelmaan, olisi työnpuutteen poistamiseksi heti ryhdyttävä teettämään. Hallitus oli samalla ehdottanut teetettäväksi erinäisiä töitä, joten työvoimaa voitaisiin keväällä ja kesällä lisätä noin 350 miehellä eli 40 %:lla silloisesta määrästä.

Edelleen valmisteltuaan asiaa ehdotti kamari hallituksen esityksen mukaisesti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi ryhtyä, samalla kuin Santa- ja Busholman ohjelman mukaisia töitä asianhaaran mukaan joudutetaan, louhituttamaan korttelin n:o 259 eteläosaa Utterinkadun viereltä;

Viipurinkadun sekä ehdollisesti Torkkelin- ja Pengerkadun tasoituksen ynnä näihin katuihin tarpeelliset vesi- ja viemärijohdot teetettäväksi, sikäli kuin kaupungissa vallitseva työttömyys vaatii;

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19. 6. 8 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 7 §.

edellä mainittuihin tarkoituksiin kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi 584,700 markkaa; sekä

antaa kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten toimeksi 1918 vuoden budjettiehdotusta laatiessaan ottaa huomioon näistä töistä johtuneet kustannukset.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ nämä ehdotukset.

Kirjelmässä heinäkuun 12 päivältä ilmoitti rahatoimikamari sittemmin, ettei vastamainittu määräraha työpalkkain kohoamisen johdosta riittänyt töiden loppuun saattamiseen, minkätähden kamari esitti myönnettäväksi lisämäärärahaa 306,650 markkaa. Kamari oli ollut sitä mieltä että, kun työttömyyttä edelleen vallitsi, töitä ei olisi keskeytettävä, sekä, siihen nähden ettei valtuusto kokoontunut kesän aikana, käskenyt rahatoimikonttorin edeltäpäin maksaa töiden jatkamiseen tarpeelliset varat. Rahatoimikamarin toimenpiteen hyväksyen kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ pyydetyn määrärahan maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Kirjelmässä heinäkuun 26 päivältä rahatoimikamari edelleen mainitsi, että työnpuute kaupungissa oli lisääntymistään lisääntynyt, minkätähden kamari oli käsiteltäväksi ottanut kysymyksen hätäaputöiden järjestämisestä vahvistetussa menosäännössä edellytettyjen lisäksi. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä oli kamari päättänyt valtuuttaa rakennuskonttorin, sikäli kuin olot sallivat, teettämään seuraavat työt, nimittäin Adolfintien tasoituksen arviolta 54,000 markalla, Agricolakujan 115,500 markalla, Loviisankadun 82,000 markalla, Hanganokadun 40,000 markalla, Tammisaarenkadun 104,000 markalla ja Heinolankadun 58,000 markalla, joista tasoitustöistä, lukuun otettuna viemäri- ja vesijohtojen laskeminen, siis oli laskettu olevan kustannuksia kaikkiaan 453,500 markkaa. Näiden töiden teettämisen saattamiseksi mahdolliseksi oli kamari sen ohessa antanut rakennuskonttorin toimeksi ostaa tarpeellisen määrän työkaluja. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto, edellä mainitut toimenpiteet hyväksyen, päättäisi:

antaa kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten toimeksi ensi vuoden budjettiehdotusta laatiessaan siihen merkitä edellä mainittujen katujen tasoitukseen tarvittavat kustannukset; sekä osoittaa käyttövaroistaan 50,000 markkaa työkalujen ostoon.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ³⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

Sen jälkeen kuin edellä mainittu kirjelmä oli valtuustolle lähetetty, oli työttömyys yhäkin lisääntynyt ja rahatoimikamarin sentähden täytynyt suunnitella yhä useampia töitä vahvistetun menosäännön ulko-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 4. 10 §. — ²⁾ S:n 18. 9. 11 §. — ³⁾ S:n 17. 8. 6 §.

puolella. Kirjelmässä elokuun 2 päivältä luetteli kamari seuraavat työt, jotka voitaisiin verraten lyhyen ajan kuluttua panna käyntiin:

Töölön kaupunginosassa kaikkiaan 625,000 markan kustannuksilla Töölönkadun, Bjälbonkadun, Topeliuskadun, Messeniuskadun, Päivärintakadun ja Huopalahdenkadun tasoituksen sekä Lätisen viertotien levittämisen ja tasoituksen viidenpennin tullista pohjoiseen ynnä Greijuksen tien uudistuksen; Vallilassa arviolta 710,000 markan kustannuksilla Sture- ja Pakaankadun tasoituksen; Kalliossa 100,000 markan kustannuksilla Alppikadun, Castrénkadun ja Ensimmäisen linjan tasoituksen; Busholmassa louhintatöitä eräissä kortteleissa ynnä eräiden sikäläisten katujen tasoituksen arviolta 750,000 markan kustannuksilla sekä Vanhankaupungin vesijohtolaitoksen laajentamisen arviolta 300,000 markan kustannuksilla.

Näissä töissä voitaisiin työansiota tarjota kokonaisuudelle 1,700 miehelle. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

käskeä kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten 1918 vuoden menosäännön ehdotusta laatiessaan siihen merkitä edellä lueteltujen töiden teettämiseen tarvittavat rahamäärät;

Santa- ja Busholman louhintatöitä jatkettavaksi sekä niistä johtuvat täytetyöt teetettäväksi tätä ennen vahvistetun ohjelman mukaisesti ja tähän tarvittavat kustannukset edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta, kunnes kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin voi asiasta päättää;

viivyttlemättä ryhdyttäväksi Vanhankaupungin vesijohtolaitoksen laajentamiseksi tarpeellisiin kaivu- ja louhintatöihin sekä tähän tarvittavat kustannukset edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta, kunnes lisätty kaupunginvaltuusto on asiasta päättänyt.

Asiaa esiteltäessä ¹⁾ myönnyttiin rahatoimikamarin esitykseen. Sen ohessa päätti kaupunginvaltuusto kehoittaa kamaria valtuustolle antamaan ehdotuksen semmoisten uusien yleisten töiden teettämisestä, jotka olivat omansa vähentämään työn puutetta.

Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän mukaisesti teki rahatoimikamari sittemmin ehdotuksen ²⁾ semmoisten uusien töiden teettämisestä, jotka olivat omansa vähentämään vallitsevaa työttömyyttä. Kun edellä mainittujen töiden suoritus edistyi niin nopeasti, että työvoimaa, noin 2,500 miestä, jo lokakuun lopulla täytyisi tuntuvasti vähentää, oli kaupungin yleisten töiden hallitus esittänyt uusia kadun- tasoitustöitä teetettäväksi kaikkiaan 3,059,000 markan kustannuksilla.

Rahatoimikamari mainitsi lisäksi sopivana hätäaputyönä sataradon laajentamisen kaksiraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Santa- ja Busholman väliseltä osalta, mutta ei ollut vielä saanut rauta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 8. 6 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 57.

tiehallitukselta vastausta asiassa tekemäänsä tiedusteluun. Kanavan teettäminen Töölön- ja Taivallahden välille sitä vastoin tuskin saattoi tulla kysymykseen hätäaputyönä teknilliseltä kannalta vaikean laatusa johdosta.

Huomauttaen hätäaputöiden järjestämistä kohtaavista tuntuvista taloudellisista vaikeuksista rahatoimikamari esitti:

kaupungin yleisten töiden hallituksen edellä ehdottamia kadun-
tasoitustöitä teetettäväksi sikäli kuin paraikaa jatkuvia hätäaputöitä valmistui;

kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallituksia kehoitettavaksi 1918 vuoden budjettiehdotuksia laatiessaan ottamaan huomioon tästä johtuvat menot, mutta kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi vastamainittuihin tarkoituksiin enintään 3,059,000 markkaa.

Rahatoimikamarin esityksen saavuttua valtuustolle oli rautatiehallitus antanut lausunnon suunnitellusta satamaradan laajentamisesta kaksiraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Santa- ja Busholman satama-alueen väliseltä osalta.

Kaksoisraide
satamaradalle.

Viitaten sota-aikana satamaradalla vallitsevaan vilkkaaseen liikenteeseen huomautti rautatiehallitus, että Santa- ja Busholman vastaiset laitokset lisääisivät radalla vallitsevaa tungosta. Liikenteen tarvitsi lisääntyä vain 250 vaunulla vuorokaudessa, jotta radan liikennekyvyn yläraja saavutettaisiin. Jos siis uusissa satamissa 5 höyrylaivaa yhtäaikaa purki kukin 50 vaunullista vuorokaudessa, oli liikenne saavuttanut tämän tilanteen ja kaikki muu liikenne käynyt mahdottomaksi. Sataman liikenne ei ollut tasaista, vaan ajoittaista, vaihdellen mitä voimaperäisimmästä liikenteestä miltei täydelliseen seisahdustilaan. Mutta satamaradan täytyi liikenteen vilkkaimmillaankin ollessa, useiden alusten purkaessa ja lastatessa satamassa voida tyydyttää oikeutettuja vaatimuksia, jos mieli välttää runsaita laivain makauspäivämaksuja. Kun Busholman uusilla satamalaitteilla oli suuri merkitys kaupungin vienti- ja tuontiliikkeeseen nähden, tulisi kaupungin kustannuksia karttamatta koettaa saattaa uuden sataman ja Helsingin ratapihan väliset raiteet mahdollisimman liikennekykyisiksi, minkätähden rautatiehallitus emittä puolsi kaksoisraiteen rakentamista, joten kuljetuskyky lisääntyisi kolmin-, jopa nelinkertaiseksi nykyisestään.

Siihen nähden mitä rautatiehallitus oli lausunut ja kun etusijassa tuottavia töitä olisi teetettävä hätäaputöinä, esitti valmisteluvaliokunta, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hätäaputyönä teettää satamaradan laajentamisen kaksiraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Santa- ja Busholman satama-alueen väliseltä osalta;

kehoittaa rahatoimikamaria ja kaupungin yleisten töiden hallitusta viivyttämättä valtuustolle antamaan tämän työn kustannusarvion,

ollen työ kuitenkin heti pantava käyntiin sikäli kuin oli mahdollista;

aikanansa tehdä senaattiin alistuksen kohtuullisen apurahan myöntämisestä tätä työtä varten;

siltä varalta ettei tätä työtä voitaisi panna käyntiin niin pian ja niin laajassa mitassa, että kaikki aikaisemmista, hätäaputoina teetetäviksi päätetyistä kaduntasoitustöistä joutilaiksi tulevat työntekijät voitaisiin siihen ottaa, valtuuttaa rahatoimikamarin teettämään jonkin tai joitakin kamarin esityksessä luetelluista kaduntasoitustöistä, jotka kamari harkitsee enimmäin tarpeen vaatimiksi; sekä

näitä töitä varten edeltäpäin kaupunginkassasta maksettavaksi osoittaa tarpeelliset määrärahat, jotka oli merkittävä 1918 vuoden budjettiehdotukseen.

Asiaa esiteltäessä hyväksyttiin ¹⁾ valmisteluvaliokunnan ehdotus.

Työttömyydesiä johtaneita uusia kaduntasoitus- ja viemäritöitä.

Kirjelmässä marraskuun 5 päivältä rahatoimikamari mainitsi, että kysymys satamaradan laajentamisesta oli valmisteltavana ja että oli epätietoista, milloin tämä työ saattoi alkaa. Kaupunginvaltuuston osoituksen mukaisesti oli sentähden eräät kamarin viimeksi kerrotussa esityksessä ehdotetut kaduntasoitustyöt pantu käyntiin, m. m. Helsinginkadun tasoitus Kristiinankadun ja rautatien väliltä. Lisäksi oli kamari antanut määräyksen, että Pakaankatua, joka oli kuluvana vuonna tasoitettu Hattulantieltä asutuspaikaksi aiotun n. s. Kottbyn alueen etelärajalle asti, oli jatkettava Kottbyn laiturin kohdalla olevaan ylikäytävään asti, joten saataisiin aikaan mukava ja välitön yhteys toiselta puolen koillisten kaupunginosain ja toiselta puolen Äggelbyhyn ja Domarbyhyn johtavan tieverkon kesken. Tämän johdosta rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto, hyväksyen eräät kamarin jo järjestämät toimenpiteet, päättäisi:

Helsinginkadun tasoituksen Kristiinankadulta rautatielinjaan asti sekä ensinmainitun kadun alaisen viemärin rakennustyön pantavaksi käyntiin;

Helsinginkadun ja vanhan Eläintarhantien välisen kujan tasoitettavaksi;

Pakaankadun tasoitettavaksi Kottbyn laiturin kohdalla olevaan ylimenopaikkaan asti; sekä

näitä töitä varten tarpeelliset rahamäärät merkittäväksi 1918 vuoden menosääntöön.

Näistä töistä oli laskettu olevan kustannuksia kustakin 669,000 ja 210,000, 20,000 ja 648,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ rahatoimikamarin esitykseen, ja 1918 vuoden budjettia vahvistettaessa ³⁾ merkittiin mainitut määrärahat siihen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 10. 17 §. — ²⁾ S:n 13. 11. 17 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 7 §.

Kun joulukuussa osoittautui tarpeelliseksi edelleen järjestää uusia hätäaputoita, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä rahatoimikamarin toimenpiteen aloituttaa Hietaniemenkadun tasoituksen uuden hautausmaan viereltä kadun puoleen leveyteen sekä tähän tarkoitukseen käyttää 190,000 markkaa. Edelleen myönnettiin Etel. Hesperiankadun tasoitusta sekä tarpeellista kanavanlouhintaa varten 630,000 markkaa. Nämä varat osoitettaisiin tarpeen mukaan maksettaviksi kaupunginkassasta ja merkittäisiin 1918 vuoden budjettiin.

Rahatoimikamarin täytyi kuitenkin jo kymmenen päivän kuluttua näiden päätösten tekemisestä kirjelmässä joulukuun 18 päivältä ilmoittaa, että työläistaholta oli esitetty uusia vaatimuksia työnansiotilaisuuden hankkimisesta taikka palkkain maksamisesta, vaikkei työtä saataisikaan. Kamari oli antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi viivyttelämättä ehdottaa semmoisia töitä, jotka etusijassa olivat sopivia hätäaputoiksi, erikoisesti pitäen silmällä teollisuustonttien kuntoon panettamista, jommoista työtä saattoi pitää tuottoisampana kuin katujen tasoittamista tavallisten asuntotonttien aikaansaamiseksi.

Rakennuskonttori oli katsonut etusijassa olevan teetettävä seuraavat kaduntasoitukset:

Katuja Töölössä.

Mechelinkatu Hietaniemen- ja Caloniuskadun väliltä	Smk	287,150: —
Caloniuskatu Mechelin- ja Runebergkadun väliltä	»	215,400: —
Ahlqvistkatu Temppele- ja Apollonkadun väliltä, paitsi portaita	»	219,000: —
Ilmarisenkatu Arkadian- ja Runebergkadun väliltä	»	486,000: —
Sammonkatu Mechelin- ja Temppelekadun väliltä	»	183,500: —
Lutherkatu Ilmarisen- ja Temppelekadun väliltä	»	530,200: —
Temppelekatu korttelin n:o 420 ympäriltä	»	206,150: —
Fredrikinkadun jatke Lutherkadulle asti	»	115,600: —
		<hr/>
	Smk	2,243,000: —

Katuja Meilansissa.

Munkkiniemenkatu Vapun- ja Huopalahdenkadun väliltä	Smk	552,400: —
Toppeliuskatu Stenbäck- ja Munkkiniemenkadun väliltä	»	440,100: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 12. 42 §.

Pihlajatie Vapun- ja Munkkiniemenkadun väliltä	Smk	444,500: —
Honkatie Pihlajatien ja L. viertotien väliltä	»	61,700: —
Skyttekatu Munkkiniemenkadun ja L. viertot. väliltä	»	245,900: —
Vapunkatu » » » »	»	327,300: —
Hindersnäsinkatu Haapatien ja L. viertotien väliltä	»	215,600: —
Haapatie Skyttekadun ja Länsitien väliltä	»	183,500: —
Reimarsintie Haapatien ja Länsitien väliltä	»	146,000: —
Talinkatu Hindersnäsinkadun ja Vapunkadun väliltä	»	77,900: —
Kastanjatie korttelin n:o 417 ja Vapunkadun väliltä	»	222,000: —
Poppelitie Hindersnäsinkadun ja L. viertotien väliltä	»	149,400: —
Lehmustie Länsitien ja L. viertotien väliltä	»	141,750: —
Leppätie Reimarsinkadun ja L. viertotien väliltä ...	»	37,500: —
		<hr/>
		Smk 3,245,550: —

Edelleen ehdotti hallitus tontteja pienteollisuuden tarpeisiin kuntoon pantavaksi Pakaassa Sörnäsiin vievän rautatieraitteen vierellä.

Rahatoimikamari oli sitä mieltä, että kaupungin tuli tehdä kaikki voitavansa taatakseen kaupungista kotoisin oleville työläisille toimeentulomahdollisuuden. Sentähden oli työt heti aloitettu Mechelin- ja Caloniuskadulla, mutta tämä työ riitti ainoastaan lähiajoiksi, minkätähden kamari anoi valtuutta saada aloituttaa kaduntasoitustöitä Meilansissakin sekä ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

valtuuttaa rahatoimikamarin, sikäli kuin työnpuutetta ilmaantuu, teettämään edellä mainitut Meilansin kadut;

tähän tarkoitukseen tarvittavat varat edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta; sekä

jo aloitettujen Mechelin- ja Caloniuskadun ynnä edellä mainittujen Meilansin katujen työkustannukset, yhteensä 3,066,600 markkaa, maksettavaksi 1918 vuoden menosääntöehdotukseen merkitystä, valtuuston määräyksen mukaan yleisiin töihin käytettävästä 6,000,000 markan määrärahasta sekä 681,500 markkaa 1917 vuoden obligatiolainasta.

Asiaa esiteltäessä hyväksyttiin ¹⁾ rahatoimikamarin esitys, kuitenkin siten muutettuna, että kysymys, mistä varoista puheena olevaan tarkoitukseen käytettävät rahat oli maksettava, sai jäädä lepäämään 1918 vuoden budjetin vahvistamiseen asti.

Lisämäärä-
rahoja kadun-
tasoitus- y. m.
töitä varten.

Kirjelmässä heinäkuun 5 päivältä rahatoimikamari mainitsi kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoittaneen, että budjetinjärjestelyn jälkeen tapahtuneen työpalkkain ja tarveainehintain kohoamisen johdosta tarvittiin useiden menosääntöön merkittyjen töiden teettämi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 2 §.

seksi kaikkiaan 145,200 markan lisämääräraha. Kamari oli kuitenkin sitä mieltä, että menoja olisi vähennettävä jättämällä toistaiseksi työt, jotka eivät olleet välttämättömän tarpeellisia. Seuraavia kuluvana kesänä teetettäviä töitä varten tarvittiin lisämäärärahoja alempana mainitut määrät, nimittäin: Itäisen viertotien päällystämiseen I noppakivillä Viidennen linjan ja Kaikukujan väliltä 6,000 markkaa sekä Bölenkadun viertämiseen Esterin- ja Magdalenankadun väliltä 5,200 markkaa, Eläintarhan puhdistusasemain kattojen tervaukseen 1,400 markkaa, Kaarlenkadun alaisen viemäriin uudistukseen 2,200 markkaa, Rautatien torin ja Mikonkadun alaisen viemäriin uudistukseen 8,500 markkaa, Seurasaaressen osittaiseen viertämiseen 11,700 markkaa, uuden Eläintarhantien vierroksen uudistukseen 14,400 markkaa, Pääskylänkadun jatkeen viertämiseen 4,800 markkaa, Ruoholahdenrannan ja puhtaana-pitolaitoksen lastauspaikan välisen tien samoin 1,600 markkaa, Kaivopuiston kivirummun uudistukseen 1,200 markkaa, Pohjoisrannan kaupungille kuuluvan osan ketokiveyksen uudistukseen 1,400 markkaa, It. Brahekadun alaisen viemäriin uudistukseen 4,100 markkaa, katkaisevan kanavan teettämiseen Hesperian puistosta Töölön sokeritehdasalueen halki 3,000 markkaa, Kangasalan tien tasoitukseen Karstulan- ja Hattulantien väliltä 3,700 markkaa, Karstulantien samoin Rautalammin- ja Kangasalan tien väliltä 2,900 markkaa, Somerontien samoin Kangasalan- ja Sammatintien väliltä 600 markkaa, Sammatintien samoin Anjalantien ja Sturekadun väliltä 2,000 markkaa, Anjalantien samoin 1,800 markkaa, Sturekadun samoin Sammatintien ja Itäisen viertotien väliltä 2,000 markkaa, Verkkosaarenkadun samoin 1,100 markkaa ja Kyllikinkadun samoin 1,000 markkaa, Kangasalan tien alaisen viemäriin teettämiseen 3,300 markkaa, Karstulantien samoin 1,800 markkaa ja Sammatintien samoin 3,100 markkaa, uuden ruoppavarastopaikan järjestämiseen ynnä elevaattorin korjaukseen 2,000 markkaa sekä purkautsillan teettämiseksi Merisatamaan 900 markkaa eli kaikkiaan 91,700 markkaa.

Sitä vastoin ehdotti kamari seuraavain töiden teettämisen siirrettäväksi toistaiseksi: Mynttirannan ketokiveyksen uudistuksen tullin- ja pakkahuoneen viereltä, Ankkurikadun samoin Kruunuvuorenkadun ja Mynttirannan väliltä, Katajanokan tullihuoneen länsipuolella olevan ajomiesten odotuspaikan päällystämisen noppakivillä, Somerontien viertämisen Pakaankadun ja Kangasalan tien väliltä, Kangasalan tien samoin Hattulan- ja Eurantien sekä Eurantien samoin Kangasalan tien ja Itäisen viertotien väliltä, Töölön tavara-aseman viereisen hevosten seisotuspaikan päällystämisen noppakivillä, Pääskylän- ja Sibyllankadun kiveämisen, Sörnäsän vankilaan vievän tien sekä Alppilankadulta Nordenskiöldin lehtotielle vievän tien viertämisen, joihin kaikkiin töihin olisi tarvittu yhteensä 53,500 markan lisämääräraha.

Kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ rahatoimikamarin ehdottaman 91,700 markan lisämäärärahan sekä määräisen maksettavaksi käyttövaroistaan.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoituksen mukaisesti esitti rahatoimikamari kirjelmässä lokakuun 4 päivältä lisämäärärahoja myönnettäväksi seuraavia yleisiä töitä varten: tulli- ja pakkahuoneen viereisen Mynttirannan ketokiveyksen uudistukseen 2,700 markkaa, kaupungin katuosain viereisten kaiteiden uudistukseen ja korjaukseen 5,000 markkaa, Eläintarhan likavedenpuhdistusasemain käyttöön ja hoitoon 4,000 markkaa, viemärijohtoa varten Espoonkadun alle, Tavaststjernakadun alle Espoon- ja Valhallankadun välille, Valhallankadun alle Tavaststjerna- ja Rajasaarenskadun välille sekä Rajasaarenskadun alle Valhallakadun ja Humallahden välille 40,000 markkaa ynnä Pääskylänkadun jatkeen viertämiseen 2,500 markkaa.

Kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ mainittuihin tarkoituksiin kaikkiaan 54,200 markkaa käyttövaroistaan.

Kirjelmässä syyskuun 27 päivältä rahatoimikamari mainitsi, että eräät kuluvan vuoden budjettiin merkityt työmäärärahat olivat työainehintain ja työpalkkain kohoamisen johdosta osoittautuneet riittämättömiksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ kamarin esityksen, että valtuuston käyttövaroista myönnettäisiin seuraavat lisämäärärahat: katujen ja yleisten paikkain erinäisiin korjauksiin 20,000 markkaa, kanavain ja viemärien erinäiseen kunnossapitoon 32,000 markkaa, kanavain täydennystöihin 2,000 markkaa, Seurasaaressen viertämiseen 3,000 markkaa ja viertoteiden kunnossapitoon 20,000 markkaa eli yhteensä 77,000 markkaa.

Lisämääräraha hätäaputoissa käytettävään työkalujen ostoon.

Kun aikaisemmin myönnetty ⁴⁾ 50,000 markan määräraha hätäaputoissa tarpeellisten työkalujen ostoon oli osoittautunut riittämättömäksi, oli kaupungin yleisten töiden hallitus anonut tähän tarkoitukseen 100,000 markan lisäystä. Valtuusto päätti ⁵⁾ varat etuantina maksettavaksi kaupunginkassasta ja sittemmin ne merkittiin ⁶⁾ 1918 vuoden menosääntöön.

Määrärahoja katujen ja yleisten paikkain korjaukseen ja kunnossapitoon.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön myönsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto katujen ja yleisten paikkain korjaukseen ja kunnossapitoon seuraavat määrärahat: erinäisiin korjauksiin 70,000 markkaa, Kaiku- ja Lintulahdenkadun välisen Itäisen viertotien kaupungin osuuden päällystämiseen I noppakivillä 9,500 markkaa, Unionin-, Elisabetin- ja Kaisaniemenkadun risteyksen päällystykseen I noppakivillä 15,500 markkaa, Mynttirannan tavaravajain n:ojen 7, 8 ja 9 merenpuolisen vierustan päällystykseen I noppakivillä 25,000 markkaa, Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen länsipuolella olevan ajomiesten odotuspaikan päällystämiseksi noppakivillä sementtiin

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 8. 8 §. — ²⁾ S:n 23. 10. 13 §. — ³⁾ S:n 9. 10. 24 §. —

⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 65. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 23. 10. 16 §. — ⁶⁾ S:n 22. 12. 7 §.

24,000 markkaa, Läntisen Satamakadun Kruunuvuoren- ja Mynttikadun välisen kaupungille kuuluvan osan vierroksen uudistukseen 4,800 markkaa, kolera-altaan länsipuolisen asfalttikäytävän uudistukseen 9,400 markkaa, kahden liekkapuomin seimineen, toisen Hietalahdessa, toisen Töölön tavara-aseman vierellä, uudistukseen 2,800 markkaa, puuportaiden teettämiseen Malminkadun päästä Etel. Rautatiekadulle 1,000 markkaa, Pääskylän- ja Fredriksperinkadun välisen Sturekadun tasoitettun itäosan korotukseen ja tasoitukseen 14,000 markkaa sekä erinäisten kaupungille kuuluvain katuosain viereisten kaiteiden uudistukseen ja korjaukseen 20,000 markkaa.

Samassa tilaisuudessa päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto myöntää seuraavia katutöitä varten vieressä mainitut määrärahat: Eurantie Kangasalan tien ja Itäisen viertotien väliltä, viertäminen puoleen leveyteen 7,700 markkaa; Kangasalan tie Hattulan- ja Eurantien väliltä, viertäminen 14,800 markkaa; Viides linja Porthankadun ja It. viertotien väliltä, kaupungille kuuluvan osan päällystäminen ketokivillä 8,600 markkaa; Kapteeninkatu, jatkaminen Merikadulta satamaradalle 6,600 markkaa; Viipurinkatu Kotkan- ja Karjalankadun väliltä, tasoitus 90,000 markkaa; Torkkelinkatu It. viertotien ja Agricolakadun väliltä, tasoitus 117,000 markkaa; Pengerkatu Torkkelin- ja Helsinginkadun väliltä, tasoitus puoleen leveyteen 27,400 markkaa; Adolfintie Penger- ja Torikadun väliltä, tasoitus 18,900 markkaa; Agricolakuja Torkkelin- ja Flemingkadun väliltä sekä Agricolakujan ja Franzénkadun risteyksen viereinen avonainen paikka, tasoitus 52,600 markkaa; Loviisankatu Kotkan- ja Karjalankadun väliltä, tasoitus 51,000 markkaa; Hangonkatu, tasoitus 24,300 markkaa; Tammissaarenkatu, tasoitus 89,300 markkaa; Heinolankatu, tasoitus 32,800 markkaa; Töölönkatu Humal- ja Bjälbonkadun väliltä sekä Bjälbonkatu Töölön- ja Topeliuskadun väliltä, tasoitus puoleen leveyteen; Topeliuskatu Bjälbon- ja Stenbäckkadun väliltä, Messeniuskatu Stenbäck- ja Päivärintakadun väliltä, Päivärintakatu, Huopalahdenkatu Stenbäckkadun ja Läntisen viertotien väliltä, tasoitus; Läntisen viertotien levitys ja tasoitus Lääkärinkadulta noin 500 m pohjoiseen ynnä Greijuksentien uudistus 668,300 markkaa; Sturekatu Pakaankadun ja Sammatintien väliltä sekä Pakaankatu Hattulantieltä Kottbyn laiturin rautatien ylikäytävään asti, tasoitus 15 m leveyteen 1,597,500 markkaa; Alppikatu Ensimmäisen linjan viereltä, tasoitus täyteen leveyteen, Castrénkatu Ensimmäisen ja Toisen linjan väliltä, korotus ja tasoitus, Ensimmäisen linja Alppi- ja Castrénkadun väliltä, tasoitus puoleen leveyteen Castrén- ja Wallinkadun väliltä sekä täyteen leveyteen Wallin- ja Alppikadun väliltä 194,800 markkaa; Pakaankatu, tasoitus 15 m. leveyteen Kottbyn kaupunginosan halki

Vuosimäärärahoja katujen teettämiseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 12. 7 §.

Kottbyn pysäkin viereiseen rautatien ylikäytävään asti 648,000 markkaa; Humalkatu Läntisen viertotien ja Töölönkadun väliltä, korotus ja tasoitus 18,000 markkaa; Pengerkatu Viidennen linjan ja Kaikukujan väliltä, tasoitus 90,000 markkaa; Keskuskatu, tasoitus 71,000 markkaa; Helsinginkatu Kristiinankadun ja rautatien väliltä, tasoitus 669,000 markkaa; diakonissalaitoksen alueen ja rautatien välinen kuja, tasoitus 20,000 markkaa; Hietaniemenkatu koko leveydeltään, tasoitus 405,000 markkaa; Fredriksperinkatu Sture- ja Eläintarhankadun väliltä, tasoitus 532,000 markkaa; Porvoonkatu Sipoon- ja Eläintarhankadun väliltä, tasoitus 78,000 markkaa; Saimaankatu Porvoon- ja Fredriksperinkadun väliltä, tasoitus 56,000 markkaa; Sipoonkatu Porvoon- ja Fredriksperinkadun väliltä, tasoitus 93,000 markkaa; Sturekatu Pakaankadun ja Sörnäsins haararadan väliltä, tasoitus 325,000 markkaa; Etel. Hesperiankatu Creutz- ja Mechelin- kadun väliltä, tasoitus 421,000 markkaa; Mechelin- ja Caloniuskatu, tasoitus 348,500 markkaa sekä erinäiset Meilansin katuosat, tasoitus 1,986,000 markkaa.

Määräraha
Hermannin
II kortt. n:o 15
tontin n:o 2
salaajitukseseen.

Kun leskirouva H. Norlin, jolla oli vuokralla hallussaan Hermannin II korttelin n:o 15 tontti n:o 2, oli anonut kaupungin puolelta ryhdyttäväksi toimenpiteisiin kaupungin maalta puheena olevan tontin halki juoksevan tulvaveden pois johtamiseksi, oli kaupungin yleisten töiden hallitus ehdottanut laitettavaksi erinäisiä avonaisia ojia sekä maan- alaisen johdon tontilta Gumtähdenkadun alaiseen yleiseen viemäriin. Valtuusto osoitti ¹⁾ käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 1,500 markkaa.

Lisäys kana-
vain ja viemä-
rien kunnossa-
pitomäärä-
rahaan.

Kun kaupungin viljelystoimikunta oli luovuttanut ja aikoi edelleen luovuttaa eräitä Gumtähden ja Greijuksen alueiden osia yksityisille henkilöille perunanviljelysmaiksi, anoi rahatoimikamari kirjelmässä marraskuun 12 päivältä 5,300 markan lisäystä kanavain ja viemärien kunnossapitomäärärahaan mainituilla tiluksilla olevain lasku- ojain perkaamiseksi ja syventämiseksi. Valtuusto osoitti ²⁾ mainitun rahamäärän käyttövaroistaan.

Määräraha
Boxbackan oji-
tus- ja kyntö-
töihin.

Rahatoimikamarin kirjelmässä marraskuun 8 päivältä ilmoitettua, että hätäaputyönä oli ryhdytty oikomaan ja syventämään erästä Boxbackan maiden halki kulkevaa puroa, sekä esitettyä, että vastaisen viljelyksen edistämiseksi siellä teetettäisiin muitakin ojitus- ja kyntötöitä, päätti ³⁾ valtuusto osoittaa hätäapukomitealle kaikkiaan 100,000 markkaa viemärien kaivuuttamiseksi Boxbackan y. m. kaupungille kuuluvien tiluksien halki, erinäisten Boxbackan maatilan tilusten ojituttamiseksi ja kyntämiseksi sekä edellä mainitun rahamäärän pantavaksi 1918 vuoden menosääntöön, mutta sillä välin hätäapukomitean pyynnöstä edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 10. 13 §. — ²⁾ S:n 7. 12. 8 §. — ³⁾ S:n 7. 12. 11 §.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto kanavain ja viemärien korjaukseen ja kunnossapitoon kaikkiaan 187,800 markkaa.

Samassa tilaisuudessa myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto viemärijohtojen teettämiseen, pääasiallisesti eri kaduntasoitustöiden yhteydessä, kaikkiaan 1,455,800 markkaa, joka rahamäärä käsitti seuraavat työt: viemärijohto Helsinginkadun alle Kristiinankadun ja rautatien välille 210,000 markkaa, Hietaniemenkadun alle 91,000 markkaa, Etel. Hesperiankadun alle 116,000 markkaa, Mechelin- ja Caloniuskadun alle 89,600 markkaa sekä erinäisten Meilansin katujen alle 642,500 markkaa.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,000 markan lisämäärärahan jalkakäytävän teettämiseksi Sörnäsän panimoalueen eteläräjä pitkin.

Samaten myönsi ³⁾ valtuusto käyttövaroistaan 6,000 markan lisämäärärahan kunnalliskodista Oulunkylän asemalle vievän ajotien valmistamiseen.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että Nordenkiöldkadulta Hietaniemen varastopaikoille vievä ajotie oli niin huonossa kunnossa, että sitä oli miltei mahdoton käyttää, myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä käyttövaroistaan 3,600 markkaa sen kuntoon panettamiseksi.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto teiden korjaukseen ja kunnossapitoon kaikkiaan 81,740 markkaa, joka rahamäärä jakautui seuraaviin eriin: erinäiset korjaukset 20,000 markkaa, rautatien länsipuolitse Alppilantieltä Nordenskiöldin lehtotielle vievän tien viertäminen 38,600 markkaa, Eläintarhan urheilukentältä Böleen vievän tien laajennus 13,400 markkaa sekä kulkutautisairaalan alueen teiden korjaus ja alueen salaojitus 9,740 markkaa.

Hätäaputöiden järjestämistä koskevan kysymyksen yhteydessä valmisteluvaliokunta huomautti kaupunkiin johtavain suurten kulkuväylien uudesti teettämisen ja korjaamisen tarpeellisuutta. Siinä kohden oli valiokunta saanut tietää, että komiteassa, jonka senaatti oli asettanut järjestämään hätäaputöitä maassa, oli otettu puheeksi, että Huopalahdesta Pitäjänmäen kautta Vantaanjoelle sekä Vanhaskaupungista Malmille johtavat viertotiet valtion toimesta osin korjattaisiin, osin rakennettaisiin uudestaan. Kun mainitut kulkuväylät olivat erittäin huonossa kunnossa ja kaupungilla oli melko suurta etua niiden kuntoon panettamisesta, muun muassa elintarpeiden tuonnin edistämiseksi, oli valiokunta, joka oli saanut tietää Helsingin maalaiskunnan osoittaneen tähän tarkoitukseen 200,000 markan apumaksun, katsonut olevan esittäminen, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

Määräraha kanavain ja viemärien korjauksista ja kunnossapittoa varten.

Määrärahoja viemärijohtojen teettämiseen.

Lisämääräraha teiden teettämiseen.

Määräraha Hietaniemelle vievän ajotien kuntoon panemiseksi.

Määrärahoja teiden korjaukseen ja kunnossapittoon.

Apumaksu Huopalahden — Pitäjänmäen — Vantaan sekä Vanhaskaupungin — Malmiin viertotien teettämiseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 12. 7 §. — ²⁾ S:n 7. 12. 13 §. — ³⁾ S:n 9. 10. 22 §. — ⁴⁾ S:n 7. 12. 10 §.

velvoittaa Helsingin kaupungin, siinä tapauksessa että edellä mainittu tientehtyö lähimmässä tulevaisuudessa pannaan toimeen, sen suorittamista avustamaan 100,000 markalla kerta kaikkiaan sekä korvauksetta luovuttamaan mainittujen teiden oikomista ja levittämistä varten ehkä tarpeellisen maan ynnä niiden vierellä sijaitsevat kiven- ja soranottoaikat, kuitenkin sillä ehdolla ettei viljeltyjä tiluksia siinä vahingoiteta eikä kaupungin tarvitse tarkoitusta varten lunastaa vuokralle annettua tai myytyä maata sekä että työssä etupäässä käytetään Helsingin kaupungista ja Helsingin maalaiskunnasta kotoisin olevia työntekijöitä.

Määrärahoja viertoteitä varten. Asiaa esiteltäessä hyväksyttiin ¹⁾ valmisteluvaliokunnan ehdotus. 1918 vuoden menosääntöön merkittiin ²⁾ 60,000 markkaa viertoteiden erinäisiä korjauksia sekä 4,000 markkaa Vantaanjoen maantiesillan korjausta varten.

Määrärahoja Santa- ja Busholman järjestelyihin. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli 1917 vuoden budjettiin merkinyt 550,000 markkaa Santa- ja Busholman tasoitus- ja laituri- ja laituritöitä varten, myönsi ³⁾ lisätty valtuusto 1911 vuoden obligatiolainasta Smk 239,351: 36 ja 1916 vuoden velkakirjalainasta Smk 310,648: 64 mainittuun tarkoitukseen. Maistraatin kirjelmässä toukokuun 5 päivästä annetun ilmoituksen mukaan oli senaatti vahvistanut ⁴⁾ nämä päätökset huhtikuun 24 päivänä.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön merkitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 2,950,000 markkaa Santa- ja Busholman tasoitus- ja laituritöiden jatkamiseen.

Määrärahoja satamain korjauksiin ja kunnossapitoon. Samassa tilaisuudessa osoitti ²⁾ kaupunginvaltuusto satamain korjausta ja kunnossapitoa varten seuraavat määrärahat: erinäiset korjaukset 80,000 markkaa, alamenosillat jälle ynnä rantasillat ja jäärailojen viereiset aidat 15,000 markkaa, satamain ruoppaus 70,000 markkaa, satamain ja kulkuväyläin syvyysmittaukset ja pohjatutkimukset 10,000 markkaa, Pohjoissataman T-muotoisen rantasillan eteläosan sekä läpikulkupaikan eteläpuolella olevan länsiosan uudistus 22,000 markkaa, Turvikin höyrylaivalaiturin korjaus 2,000 markkaa.

Istutuksista kaupungille suoritettava korvaus. Mainitussa kaupunginvaltuuston kokouksessa ilmoitti rahatoimikamari, että kustannukset Ritarihuoneen, Säätösalon, Ateneumin, Vanhan kirkon, Kallion kirkon ja kirurgisen sairaalan istutusten kunnossapidosta oli budjettiin merkitty entisin määrin, vaikka kustannukset olivat tuntuvasti kohonneet, sekä anoi valtuutta saada asianomaisten kanssa tehdä uudet sopimukset mainittujen istutusten kunnossapidosta suoritettavasta korvauksesta. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ tähän esitykseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17. 8. 6 §. — ²⁾ S:n 22. 12. 7 §. — ³⁾ Lis. valt. pöytäk. 30. 1. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22. 5. 2 §. — ⁵⁾ S:n 22. 12. 7 §.

Kaupunginpuutarhurin tekemän ehdotuksen kaupungin omistamassa osassa uudesti järjestettyä Vuorimiehenkadun tonttia n:o 6¹⁾ olevain istutusten järjestämiseksi kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾, ja merkittiin tätä tarkoitusta varten budjettiin 25,000 markkaa.

Vuorimiehenkadun tontin n:o 6 istutukset.

Rahatoimikamarin kesäkuun 7 päivänä tekemän esityksen mukaisesti myönsi³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,550 markan lisämäärärahan Lapinlahdenkadun tontin n:o 2 tasoitus- ja istutustöiden loppuun saattamiseen.

Lisämääräraha Lapinlahdenkadun tontin n:o 2 istutuksia varten.

Rehunnhintain ja työpalkkain kohoamisen johdosta oli kaupunginpuutarhan tallin määräraha osoittautunut riittämättömäksi, minkätähden kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ käyttövaroistaan 8,000 markkaa vuoden jäljellä oleviksi kuudeksi kuukaudeksi.

Lisämääräraha kaupunginpuutarhan tallia varten.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto m. m. seuraavat määrärahat kaupungin istutusten uutistöitä varten: kaupunginpuutarhan sisäänkäytävän järjestäminen 17,000 markkaa, Speranskien puistikon tenniskentän aitaaminen 3,500 markkaa, vähäisen vartiosuojuksen teettäminen sinne 1,000 markkaa, Kaisaniemen tasoitustöiden jatkaminen 10,000 markkaa, erään kaupunginpuutarhassa olevan tien lopullinen valmistaminen 1,000 markkaa, istutusten laittaminen Eläintarhan urheilukenttää ympäröivän aidan ulkopuolelle 9,000 markkaa, 10 kelkkaradan laittaminen 10,000 markkaa, istutuksen laittaminen Sibyllan- ja Pääskylänkadun kulmaukseen 15,000 markkaa, tien teettäminen Alppilasta vesisäiliöön 240,000 markkaa.

Vuosimäärärahoja istutuksia y. m. varten.

Istutusten ja puutaimistojen kunnossapitoon ja korjaukseen osoitti⁶⁾ kaupunginvaltuusto samassa tilaisuudessa 250,000 markkaa sekä lisäksi m. m. seuraavat määrärahat: Kivelän sairaalan istutusten kunnossapitoon 2,500 markkaa, Eläintarhan urheilukentän samoin 2,200 markkaa, Kaisaniemen tenniskentän samoin 3,100 markkaa, Speranskien tenniskentän samoin 2,100 markkaa, Punanotkon leikkikentän samoin 1,250 markkaa, Haapaniemen urheilukentän samoin 1,750 markkaa, talvipuutarhan samoin 9,600 markkaa, Alpin samoin 3,350 markkaa, aitain samoin 9,000 markkaa sekä Turvikissa olevan H. Borgströmin kansanpuiston samoin 3,400 markkaa.

Kun kuluvan vuoden menosääntöön Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoa varten merkitty 122,000 markan määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto tilivelvollisuuden ehdolla Helsingin anniskeluosakeyhtiölle myöntää 50,000 markan lisäapurahan ja samalla kehoittaa yhtiötä sopivalla tavalla säästämään mainittujen laitosten kustannuksia.

Määrärahoja Korkeasaaren ja Seurasaaren kunnossapitoon.

1) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 14. — 2) Valt. pöytäk. 8. 5. 9 §. — 3) S:n 19. 6. 12 §. — 4) S:n 18. 9. 13 §. — 5) S:n 22. 12. 7 §. — 6) S:n 5. 6. 24 §.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön merkitsi ¹⁾ valtuusto siihen 140,000 markkaa Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain yhtiön laitosten kunnossapitoa varten.

Määräraha
Eläintarhan
urheilukenttää
varten.

Helsingin kisaveikkojen y. m. urheiluyhdistysten anomuksesta myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 30,000 markkaa patsaiden varaan teetettävän lauta-aidan rakennuttamiseksi Eläintarhan urheilukentän ympärille, jota vastoin katsojaparvekkeiden rakentamisesta ja istutusten laittamisesta koituviin suuriin kustannuksiin nähden nämä työt oli jätettävä johonkin seuraavaan vuoteen.

Määrärahoja
kelkkamäkien
laittamiseen.

Kun 1917 vuoden menosääntöön kelkkamäkien kunnossapitoa varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan siihen 1,600 markan lisäyksen.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön merkitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto siihen 10,000 markan määrärahan kelkkamäkien laittamiseksi.

Eväyty anomus
Kaivopuiston
istutusten
vartiointiin
järjestämisestä.

Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen anomukseen Kaivopuiston istutusten vartiointiin uudestaan toimeenpanemisesta kaupunginvaltuusto epäsi ⁴⁾.

Lisämäärä-
rahoja puh-
taanapito-
laitokselle.

Kirjelmässä kesäkuun 7 päivältä rahatoimikamari ilmoitti puhtaanapitolaitoksen v. t. johtajan laskeneen, että kuluvana vuonna myönnettyjen työläisten tuntipalkkain korotusten johdosta laitoksen määrärahat osoittautuisivat riittämättömiksi. Tarvittaisiin sentähden 230,000 markan lisämääräraha, josta 62,000 markkaa tulisi kaupungin yleisten paikkain ja katuosain puhtaanapidon, 13,500 markkaa katujen kastelun, 8,500 markkaa makkien ja käymäläin puhtaanapidon osalle y. m. Myöntäessään ⁵⁾ anotun lisämäärärahan päätti kaupunginvaltuusto uudelleen kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta kohdakkoin antamaan selvityksen ehdotuksineen puhtaanapitolaitoksen kustannusten huojistamisesta ja sen tulojen lisäämisestä.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoituksen mukaan oli työaineiden ja työpalkkain kohoamisesta johtunut, että puhtaanapitolaitokselle aikaisemmin myönnetty 230,000 markan lisämääräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, minkätähden seuraaville tileille oli tarpeen lisäystä vieressä mainitut määrät: kaupungin rantasilloilla olevain tavaravajain puhtaanapito ja trallien tapuloiminen silloille sekä Aleksanterinkadun talon n:o 1 ja Länsirannan talon n:o 10 pihain puhtaanapito 6,000 markkaa, vartijain palkkaus 19,000 markkaa, makkien ja käymäläin puhtaanapito 24,000 markkaa, kaupungin yleisten paikkain ja katuosain puhtaanapito 142,000 markkaa, X, XI ja XII kaupunginosassa kaupungille kuuluvain uusien katuosain samoin 36,000 markkaa,

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 12. 7 §. — ²⁾ S:n 19. 6. 29 §; 18. 9. 46 §. — ³⁾ S:n 27. 2. 13 §. — ⁴⁾ S:n 18. 9. 52 §. — ⁵⁾ S:n 19. 6. 13 §.

kaupungille XIII ja XIV kaupunginosassa kuuluvien katuosain samoin 2,000 markkaa, kaupungin katujen kastelu 20,000 markkaa, vierto-
teiden puhtaanapito 30,000 markkaa, Kaivopuiston viertoteiden samoin
4,000 markkaa, teiden samoin 5,000 markkaa, miehistön ja ajomiesten
palkat 220,000 markkaa, sekalaisia menoja desinfioimisaineista, työ-
kaluista y. m. 10,000 markkaa, ajoneuvojen, rikkalaatikkojen, levy-
astia- ja kansien korjaus 8,000 markkaa eli yhteensä 526,000 markkaa.
Kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾ anotun rahamäärän käyttövaroistaan.

Kirjelmässä huhtikuun 5 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että
työkustannusten kohoamisen ja runsaan lumentulon johdosta kaupun-
gin taloissa toimitettavaa lumenluontia ja -ajoa varten oleva määräraha
oli likimittain kulutettu. Kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ kamarin
anoman 5,000 markan lisämäärärahan käyttövaroistaan.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli vuonna 1916 myöntänyt³⁾
50,000 markkaa hevosten ostamiseksi puhtaanapitolaitokselle, mutta
edelleen oli vaikea saada tarpeellista määrää palkkahevosia, oli laitok-
sen johtaja anonut mainittuun tarkoitukseen myönnettäväksi lisäksi
50,000 markkaa. Valtuusto myönsi⁴⁾ tämän määrärahan käyttö-
varoistaan.

Sen johdosta että sekä nuohoojamestarit että heidän palvelukses-
saan olevat työläiset olivat palotoimikunnalle esittäneet, että kaupunki
1918 vuoden alusta ottaisi vastiketta vastaan huolekseen nuohouksen
taikka myös että voimassa oleva taksa kumottaisiin, päätti⁵⁾ kaupun-
ginvaltuusto, koska semmoinen uusi järjestys edellytti palojärjestyksen
muuttamista, lähettää asian palojärjestyksen uudistamista valmistele-
vaan komiteaan⁶⁾.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli päättänyt vaatia selvitystä ja
ehdotusta kaupungin puhtaanapitolaitoksen kustannusten huojistami-
sesta ja sen tulojen lisäämisestä⁷⁾, antoi kaupungin yleisten töiden
hallitus esityksen asiasta⁸⁾. Menojen vähentämiseksi oli hallitus antanut
puhtaanapitolaitoksen toimeksi koettaa mahdollisimman edullisilla
ehdoilla ostaa rehuja välittömästi tuottajilta, ja taas toiselta puolen
lisääntyisivät tulot sen johdosta, että hallitus oli päättänyt korottaa
laitoksen myymän lannan ja tähteiden hintaa. Ehdotus että laitokselle
ostettaisiin hevosia niiden lisäksi, joita valtuuston myöntämillä määrä-
rahoilla aikaisemmin jo oli ostettu, olisi, katsoen vallitseviin korkeihin
hintoihin ja epävarmoihin oloihin, jätettävä toistaiseksi. Hallitus esitti
korotettavaksi talonomistajain katujen puhtaanapidosta ja makki-
lannan kuljetuksesta suoritettavia maksuja. Hallituksen ehdotuksen

Lisämääräraha
lumenajon
varten.

Määräraha
hevosten
ostamiseksi
puhtaanapito-
laitokselle.

Nuohouksen
ottaminen
kunnan
huoleksi.

Talonomista-
jain suori-
tettavan mak-
kien puhtaan-
apitomaksun
korotus.

¹⁾ Valt. pöytäk. 23. 10. 8 §. — ²⁾ S:n 24. 4. 7 §. — ³⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 62. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 8. 5. 12 §. — ⁵⁾ S:n 9. 10. 37 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. edempänä. — ⁷⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 126. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 55.

mukaisesti rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi korottaa talonomistajain suoritettavia maksuja kunnan toimittamasta makkien puhtaanapidosta sekä että voimassa olevat sopimukset irtisanottaisiin ja uudet laadittaisiin.

Rahatoimikamarin myöhemmin tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾:

kaupungin talonomistajain kunnan toimittamasta mukavuuslaitosten puhtaanapidosta suoritettavan vuosimaksun korotettavaksi 9 markkaan kutakin talossa asuvaa henkilöä ja 70 markkaan kutakin hevosta kohti;

talon mukavuuslaitosten puhtaanapidosta suoritettavan vähimmän vuosimaksun määrättäväksi 100 markaksi; sekä

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi tehdä talonomistajain kanssa sopimukset puhtaanapidosta edellä mainittujen perusteiden mukaan ja siten laadittuina, että ne eivät estä nopeasti toimeenpanemasta mahdollista päätöstä talojen puhtaanapidon lakkauttamisesta.

Samalla kertaa käsitteli valtuusto puhtaanapitolaitoksessa puhjenneen lakon sovittamista koskevan kysymyksen yhteydessä kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemää ehdotusta, että kaupunki kokonaan lakkaisi hoitamasta talojen puhtaanapitoa ja lakkauttaisi vastaavan puhtaanapitolaitoksen osan, mihin oli sitä enemmän syytä, kun erinäiset talonomistajat olivat puhtaanapitolaitokselta vaatineet kaupunginviranomaisia ehdottomasti antamaan lopullisen tiedon siitä, halusiko kaupunki edelleen pitää voimassa puhtaanapitolaitosta vai oliko talonomistajain itsensä ryhdyttävä toimenpiteisiin asian järjestämiseksi vastaisen varalle. Asia lähetettiin ²⁾ rahatoimikamariin, jonka tuli terveydenhoitolautakuntaa ja asianomaisia talonomistajayhdistyksiä kuultuaan antaa lausunto ehdotuksineen asiasta.

Puhtaanapitolaitoksen vuosimäärärahat.

Vahvistaessaan 1918 vuoden menosäännön osoitti ³⁾ kaupunginvaltuusto puhtaanapitolaitokselle seuraavat määrärahat: tavaravajain puhtaanapitoon ja trallien tapuloimiseen rantasilloille sekä Aleksanterinkadun talon n:o 1 ja Länsirannan talon n:o 10 pihamaiden puhtaanapitoon 11,700 markkaa, kaatopaikkain ja laiturien kunnossapitoon 15,000 markkaa, vartijain palkkaukseen 40,000 markkaa, käymäläin ja mukavuuslaitosten puhtaanapitoon 90,000 markkaa, samain korjaukseen ja maalaukseen 8,000 markkaa sekä vedenkulutukseen ja desinfioimiseen 7,000 markkaa, kaupungin katuosain ja yleisten paikkain puhtaanapitoon 600,000 markkaa, VI kaupunginosan huvila-alueella olevain kaupungin tieosain puhtaanapitoon 65,000 markkaa, X, XI ja XII

¹⁾ Valt. pöytäk. 23. 10. 6 §; s:n 7. 12. 14 §. — ²⁾ S:n 7. 12. 24 §. —

³⁾ S:n 22. 12. 7 §.

kaupunginosassa olevain kaupungin uusien katuosain samoin 70,000 markkaa, XIII ja XIV kaupunginosassa olevain kaupungin uusien katuosain samoin 45,000 markkaa, kaupungin katujen, viertoteiden ja teiden kasteluun 130,000 markkaa, katujen kasteluun ja Kauppatorin huuhteluun käytetyn veden kustantamiseen 24,000 markkaa, viertoteiden puhtaanapitoon 175,000 markkaa, Kaivopuiston viertotien samoin 15,000 markkaa, teiden puhtaanapitoon 80,000 markkaa, venesatamain ja jäiden samoin 12,000 markkaa, työsuojan teettämiseksi 40 miehelle Länsirannan taloon n:o 10 5,000 markkaa sekä samanlaisen suojan teettämiseksi Fabianinkadun tontille n:o 1 kortteliin n:o 37 30 miehelle 4,000 markkaa eli yhteensä 1,396,700 markkaa.

Yleistä makkien puhtaanapittoa varten merkittiin vuodeksi 1918 määrärahoja 1,740,000 markkaa, siitä 21,000 markkaa sähkövalo- ja -voimajohtojen laittamiseksi Malmin kaatopaikalle sekä 10,000 markkaa sikäläisen pajan laajentamiseen.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto uudelleen herra Häggmanin sekä kaupunginkirjuri E. E. Enebergin, liikemies M. Höckertin, merikapteeni L. Laurentin, insinööri C. H. Procópén, filosofianmaisteri A. Sallménin ja tehtailija K. A. Wiggin, varamiehinä lehtori W. E. Liuksiala, konttorinjohtaja E. Grönlund, isännöitsijä V. Hougberg, arkkitehti W. von Essen ja filosofiantohtori A. H. Bergholm.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat.

Kaupunginkassan inventtaajiksi valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto herrat O. Rosenqvistin ja Roustin sekä heidän varamieheikseen herrat Harmajan ja Huberin.

Kaupunginkassan inventtaajat.

Kun kaupunginvaltuusto tosin oli myöntänyt ³⁾ rahatoimikamarille sekä kaupungin muille hallinnollisille johto- ja lautakunnille vastuunvapauden niiden tilityksestä vuonna 1915, mutta tilintarkastajain muistutusten johdosta vaatinut lähempää selvitystä eräistä seikoista, antoi budjettivaliokunta huhtikuun 28:ntena päivätyn mietinnön ⁴⁾ asiasta. Oheen pannen erinäisten laitosten ja viranomaisen antamat selitykset ei valiokunta katsonut valtuustolla olevan aihetta ryhtyä erikoisiin toimenpiteisiin. Kuitenkin olisi kaupungin teknillisten laitosten hallituksen huomiota kiinnitettävä siihen, ettei mainittujen laitosten toimihenkilöille olisi rahasäännön ulkopuolella myönnettävä maksutonta

Muistutuksia 1915 vuoden tilejä vastaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 10. 53 §. — ²⁾ S:n 9. 1. 4 §. — ³⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 66. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25.